

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	24 Ebrill 2017
Pwnc:	Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant 2017 a'r Cynllun Gwaith
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd Kenneth P. Hughes
Pennaeth Gwasanaeth:	Mrs Delyth Molyneux
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Anwen Le Cras, Swyddog Datblygu Gofal Plant 01248 725805 anwenlecras@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
<p>Mae'r Ddeddf Gofal Plant 2006 yn rhoi dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol Cymru i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod gofal plant digonol ar gael • Ymgymryd ag Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant; a • Darparu gwybodaeth, chyngor a chymorth mewn perthynas â gofal plant i rieni, darpar rieni, a'r rhai sydd â chyfrifoldeb rhieni neu ofal am blentyn. <p>O dan Adran 26 o'r Ddeddf, mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol gwblhau Asesiad o Ddigonolrwydd Gofal Plant a Chynllun Gweithredu pob 5 mlynedd. Bydd Adroddiadau Cynnydd Blyneddol yn ofynnol fydd yn manylu cynnydd a wnaed yn erbyn y gweithrediadau, blaenoriaethau a cherrig filltir yn y cynllun gweithredu.</p> <p>Rydym wedi cynnal ei asesiad llawn cyntaf ers i'r canllawiau diwygiedig cael eu codi ym mis Gorffennaf 2016. Yr hwn i gael ei gyhoeddi erbyn 30 Ebrill 2017.</p> <p>Yr Asesiad</p> <p>Cynhaliwyd ymgynghoriadau gyda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darparwyr gofal plant • Rhieni • Plant • Asiantaethau partner <p>Data eraill a gyfarwyddodd yr asesiad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data poblogaeth a rhagamcanion • Cyfradd geni

- Asesiad Llesiant Lleol
- Cyflogaeth ac Incwm

Prif Negeseuon

1. Mae gan Ynys Môn yn gyffredinol, nifer eang o ofal plant amrywiol mewn lleoliadau gwahanol ar draws y sir.
2. Mae gan y prif drefi ofal plant digonol ar gael i blant 0 - 4 oed mewn meithrinfeydd dydd a gyda gwarchodwyr plant.
3. Ysgolion cynradd y sir i gyd yn cynnig clwb gofal plant o 8.00yb gyda chlwb brecwast am ddim o 8.25yb.
4. Cefnogwyd darparwyr gofal plant trwy amryw o ddulliau:
 - Cefnogaeth gan Swyddog Datblygu.
 - Rhaglen Hyfforddiant.
 - Ariannu grant
 - Cefnogaeth a marchnata gan y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.

Bylchau yn y Ddarpariaeth

1. Diffyg gwarchodwyr plant yn ardaloedd gwledig Bro Aberffraw a Bro Rhosyr ac yn ardal Talybolion.
2. Diffyg gwarchodwyr iaith Gymraeg ar draws y sir.
3. Clybiau brecwast ar gyfer plant 3 oed mewn safleoedd addysg rhan amser.
4. Opsiynau costau hyblyg i rieni sy'n gweithio rhan amser yn ystod oriau ysgol.
5. Nifer o glybiau ôl ysgol heb eu cofrestru. Rhieni sy'n defnyddio'r rhain yn methu cael mynediad at gymorth ariannol gyda chostau gofal plant.
6. Dim darpariaeth gofal ôl ysgol a gwyliau yn Llangefni sydd â phoblogaeth ysgol gynradd o 547 disgybl.
7. Diffyg darpariaeth reolaidd a dibynadwy ar gyfer plant yn yr ysgolion uwchradd.

Mynd i'r afael â'r materion

Mae cynllun gweithredu wedi'i baratoi er mwyn mynd i'r afael ar y bylchau nodwyd, sy'n cynnwys:

- Marchnata penodol a recriwtio er mwyn cynyddu'r nifer gwarchodwyr mewn ardaloedd gwledig.
- Gweithio mewn partneriaeth gyda Menter Iaith a Mudiad Meithrin i wella'r ddarpariaeth Gymraeg.
- Cefnogaeth busnes i'r pwyllgorau gwirfoddol a gweithio mewn partneriaeth ag ysgolion i gynyddu'r nifer o glybiau ôl ysgol, gofal amlapied a chlybiau gwyliau.
- Annog darparwyr i ystyried oriau a strwythur talu hyblyg.
- Parhau i ddarparu rhaglen lawn o hyfforddiant i'r gweithlu gofal plant i sicrhau ansawdd a chynaliadwyedd.
- Sicrhau bod rhieni'n derbyn gwybodaeth lawn ynglŷn â'r mathau o gefnogaeth

ariannol sydd ar gael iddynt i helpu gyda chostau gofal plant.

- Adolygu'r ddarpariaeth sydd ar gael ar ôl ysgol i ddisgyblion ysgolion uwchradd.

Gofynnir i'r Pwyllgor gwaith dderbyn yr Asesiad Digonolrwydd a'r Cynllun Gweithredu 2017 – 2022 i'w gyhoeddi a'i gyflwyno i Llywodraeth Cymru erbyn 30 Ebrill 2017

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Ddim yn berthnasol

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

I sicrhau cydymffurfiaid gyda dyletswydd statudol yn deillio o Orchymyn 26, Y Deddf Gofal Plant 2006

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	

7	Caffael	
8	Sgriwtini	
9	Aelodau Lleol	
10	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:
Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant 2017 - Cynllun Gweithredu 2017 - 2022

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant 2017 - Adroddiad

Asesiad o Ddigonolrwydd Gofal Plant - Cynllun Gweithredu 2017 - 2022

Asesu'r galw

Cryfderau	Gwendidau	Camau Gweithredu	Blaenoriaethau	Cerrig Milltir
<p>Mae gan Ynys Môn ystod eang o opsiynau ofal plant i siwtio mwyafrif y gofynion gan deuluoedd.</p> <p>Darpariaeth helaeth iaith Gymraeg a Saesneg ar draws y mathau gofal plant. Argaeledd lleiaf o ddarpariaeth Gymraeg ymysg gwarchodwyr.</p> <p>O'r ymholiadau i'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd lle bod rhieni heb gael mynediad at ei dewis cyntaf o ofal plant, mae gofal arall wedi'i sicrhau'n llwyddiannus.</p>	<p>Darpariaeth gwyliau yn broblem i rieni.</p> <p>Yn y gorffennol rydym wedi cyllido darpariaeth gwyliau mewn 4 ardal yn y sir. Tra bod angen am y fath ddarpariaeth, yn hanesyddol mae'n fater anodd ei wireddu. Er bod rhieni'n adrodd y byddent am ddefnyddio clwb gwyliau, nid yw hyn o hyd yn cael ei weld mewn gwirionedd.</p> <p>Wrth ddatblygu gofal plant yn y sir mae angen bod yn ofalus nad ydym yn gôr ddatblygu mewn rhai llefydd a fyddai'n arwain i broblemau cynaliadwyedd i'r safleoedd.</p>	<p>Targedu darpariaeth wledig gan recriwtio gwarchodwyr plant.</p> <p>Ystyried darpariaeth yn yr ysgolion uwchradd.</p> <p>Cofrestriad o'r clybiau ôl ysgol.</p> <p>Gwella a chefnogi darpariaeth iaith Gymraeg.</p>	<p>Adolygiad o'r ddarpariaeth ôl ysgol a gwyliau erbyn Haf 2017 a'r cynnig 30 awr.</p> <p>Adolygu gwarchodwyr mewn ardaloedd gwledig a gweithio gydag asiantaethau cefnogi busnes a'r AGGCC.</p>	<p>Rhieni i fod yn ymwybodol o glybiau gwyliau.</p> <p>Cynyddu nifer o warchodwyr mewn ardaloedd gwledig.</p> <p>Cynyddu'r nifer o ddarparwyr Cymraeg.</p> <p>Nifer o glybiau ôl ysgol sy'n gofrestredig yn cynyddu.</p> <p>Adolygu darpariaeth ysgolion uwchradd a chynllun gweithredu i gyfeirio at fylchau ar ôl asesiad trylwyr o'r angen.</p>

Asesu'r Cyflenwad

Cryfderau	Gwendidau	Camau Gweithredu	Blaenoriaethau	Cerrig Milltir
<p>Nifer o warchodwyr sydd wedi cofrestru ers nifer o flynyddoedd.</p> <p>Darpariaeth gwyliau ar gael</p>	<p>Nifer y gwarchodwyr yn lleihau/argaeledd mewn ardaloedd gwledig/cynnig dewisiadau i rieni.</p> <p>Rhieni ddim yn ymwybodol o'r ddarpariaeth ar gyfer y gwyliau.</p>	<p>Gweithio gyda PaCE, ardaloedd gwledig lleol, Cymunedau i Waith, Coleg Menai Llandrillo a Menter Busnes i gynyddu nifer y gwarchodwyr.</p> <p>Gweithio gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd i hysbysebu'r ddarpariaeth gwyliau.</p>	<p>Cynyddu'r nifer o warchodwyr i 5 darparwr newydd pob blwyddyn dros y 5 mlynedd nesaf yn ôl prif ardaloedd gwledig.</p>	<p>5 gwarchodwr newydd wedi'u cofrestru'n flynyddol.</p> <p>25 safle newydd ar gael.</p> <p>Rhieni'n fwy ymwybodol o'r ddarpariaeth gwyliau a niferoedd yn mynychu'r safleoedd yn cynyddu. Safleoedd yn gynaliadwy.</p>

Dadansoddi'r cyflenwad a'r galw am ddarpariaeth gofal plant cyffredinol

Categori	Cryfderau	Gwendidau	Camau Gweithredu	Blaenoriaethau	Cerrig Milltir
Y math o ofal plant sydd ar gael.	<p>50 o warchodwyr ar gael yn rhan fwyaf o ardaloedd.</p> <p>Ysgolion yn darparu ar gyfer plant sydd yn 3 oed cyn y tymor mis Medi.</p> <p>Adnabuwyd diffyg gofal ôl ysgol a gwyliau gan rieni.</p>	<p>Gwarchodwyr mewn ardaloedd gwledig/colled gwarchodwyr yn y blynyddoedd diweddar. 13 di gofrestriad mewn 2 flynedd.</p> <p>Meithrinfeydd dydd ddim yn cynnig hyblygrwydd i rieni sy'n gweithio oriau</p>	<p>Cynyddu'r nifer o warchodwyr.</p> <p>Cynyddu'r nifer o glybiau ôl ysgol sy'n gofrestredig gyda AGGCC.</p> <p>Ystyried y posibilrwydd o chwarae mynediad agored. Cynnal asesiad o'r angen.</p>	<p>Ardaloedd gwledig wedi'u hadnabod gyda darpariaeth isel.</p> <p>Yr holl ddarpariaeth ôl ysgol wedi'u cofrestru gyda AGGCC.</p> <p>Hyrwyddo clybiau gwyliau.</p> <p>Adolygu galw yn yr ysgolion uwchradd drwy</p>	<p>5 gwarchodwr newydd pob blwyddyn.</p> <p>Clybiau ôl ysgol i gyd yn gofrestredig gyda AGGCC.</p> <p>Rhieni'n ymwybodol o'r ddarpariaeth gwyliau.</p>

		<p>afreolaidd .</p> <p>Cynaliadwyedd clybiau ôl ysgol yn broblem, aelodaeth gwan ar bwyllgorau a nifer wedi cau dros y blynyddoedd.</p> <p>11 clwb ôl ysgol yn agored llai na 2 awr y dydd ac yn ddi gofrestredig gyda rhieni yn methu cael mynediad at Credyd Treth.</p> <p>Dim Cynlluniau Chwarae Mynediad Agored.</p> <p>Brecwast ac ôl ysgol wedi'u hadnabod yn yr ysgolion uwchradd</p>	<p>Hyrwyddo argaeledd clybiau gwyliau fel hybiau canolog yn hytrach nag ar gael ym mhob ardal fel mater cynaliadwyedd.</p> <p>Adolygu galw am ddarpariaeth brecwast ac ôl ysgol yn yr ysgolion uwchradd.</p> <p>Hyrwyddo'r Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol i nanis.</p>	holiadur.	
Darpariaeth ar gyfer plant 0 - 4 oed	Nifer o lefydd meithrinfa dydd wedi cynyddu dros y 5 mlynedd diwethaf i blant 0 – 4 oed.				
Gofal Plant Fforddiadwy		Meithrinfeydd dydd yw'r ddarpariaeth fwyaf costus ym Môn.			
Amseroedd pan fo gofal plant ar gael,	Meithrinfeydd dydd ar gael 51 wythos y	Rhieni fyddai'n hoffi cael gofal plant rhwng			

<p>gan gynnwys yr angen am ofal plant hyblyg yn darparu ar gyfer patrymau defnydd afreolaidd yn ystod y diwrnod, yr wythnos a'r flwyddyn</p>	<p>flwyddyn. Rhieni yn adrodd nad ydynt angen gofal ar ôl 6.00yh.</p>	<p>7.00 a 9.00 yb i blant 3 oed mewn safleoedd addysg rhan amser.</p>			
<p>Lleoliad y Gofal Plant</p>	<p>Argaeledd da yn ardaloedd trefol. Yn agos i'w cartref oedd dewis rhieni.</p>	<p>Llai o argaeledd mewn ardaloedd gwledig.</p>			
<p>Darpariaeth gofal plant iaith Gymraeg</p>	<p>Nifer o safleoedd cyn ysgol yn iaith Gymraeg. Arfer da wedi'i adnabod gan Mudiad Meithrin. Wales PPA, Menter Iaith. Strategaeth Sirol wedi'i gwblhau a'r blynyddoedd cynnar wedi'i adnabod fel targed ar gyfer datblygu a chefnogi Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg. 11 Meithrinfa dydd yn cynnig gwasanaeth</p>				

	dwyieithog.				
Darpariaeth gofal plant ar gyfer gwahanol categorïau iaith.	<p>Darparwyr yn addasadwy i anghenion teuluoedd.</p> <p>Dim teuluoedd wedi adrodd am drafferthion dod o hyd i ofal plant addas.</p>				

Y materion sy'n wynebu categorïau penodol o rieni mewn perthynas â'r ddarpariaeth o ofal plant sydd ar gael.

Categori	Cryfderau	Gwendidau	Camau Gweithredu	Blaenoriaethau	Cerrig Miltir
Rheini sy'n gweithio					
Rhieni sy'n chwilio am waith neu gyfleoedd i hyfforddi					
Aelwydydd di-waith					
Teuluoedd incwm isel					
Teuluoedd un rhiant					
Teuluoedd o gefndir lleiafrifoedd ethnig	Ni adroddwyd gan unrhyw un o'r atebwyr anhawster dod o hyd i ofal plant i siwtio anghenion diwylliannol eu plant.				
Teuluoedd â phlant sydd ag anghenion addysgol	Ni adroddwyd gan unrhyw un o'r atebwyr anhaswter dod o hyd i ofal plant i				

arbennig neu anabled	siwtio anghenion ychwanegol eu plant.				
----------------------	---------------------------------------	--	--	--	--

Materion eraill i gael eu hadlewyrchu yn y cynllun gweithredu.

Categori	Cryfderau	Gwendidau	Camau Gweithredu	Blaenoriaethau	Cerrig Milltir
Pa mor gynaliadwy yw'r sector gofal plant?		Safleoedd dan arweiniad gwirfoddol o dan y risg fwyaf.	Darparu Cefnogaeth Busnes i 'r holl bwyllgorau gwirfoddol.	I gofrestru holl ddarpariaeth ôl ysgol	Pob darpariaeth ôl ysgol wedi'i gofrestru gyda AGGCC.
Trefniadau Trawsffiniol	Gweithio ar y cyd gyda Gwynedd ar beilot y cynnig 30 awr.		Cytundeb mewn lle i greu uned gofal plant Môn a Gwynedd.		Uned Gofal Plant Gwynedd a Môn wedi'i sefydlu erbyn Medi 2017.
Hyfforddi a Datblygu'r Gweithlu	Rhaglen hyfforddiant blynyddol yn cael ei ddarparu.				
Gweithio mewn Partneriaeth	Grwpiau Strategol a Gweithredol yn eu lle i fwrw' mlaen gyda'r agenda gofal plant.				